

Vastaus valtuustoaloitteeseen, Lastensuojelun ostopalvelujen selvittäminen ja omaksi toiminnaksi siirtäminen, H Moisio

Aluehallitus 13.05.2024 § 115

2868/00.02.00/2024

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Harri Moisio on jättänyt 2.10.2023 valtuustoaloitteen, jossa esitetään lastensuojelun ostopalvelujen selvittämistä ja omaksi toiminnaksi siirtämistä. Aloitteen mukaan Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän alaikäisten sosiaalihuollon ostopalvelut ylittivät talousarvion 2,3 milj. eurolla ja suurin osa niistä koski lapsi- ja perhesosiaalityötä sekä lastensuojelua. Aloitteessa esitetään, että hyvinvointialueen omien nuorten sijoittumisesta tehdään selvitys ja että samalla selvitetään, paljonko muualta maasta tulleita lapsia ja nuoria on sijoitettuna hyvinvointialueella sijaitsevilla yksityisillä laitoksilla. Selvityksen yhtenä tavoitteena on, että jokainen hyvinvointialue huolehtisi omista sijoitetuista lapsista ja nuorista yhdessä omien hyte-alueiden monialaisten toimijoiden kanssa.

Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen terveys ja kehitys, jos lapsen huolenpidossa tai kasvuolosuhteissa on puutteita tai jos lapsi itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään. Ensisijaisesti tarjotaan erilaisia avohuollon tukipalvelumuotoja. Alle 18-vuotiaan lapsen huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen on viimesijainen ratkaisu silloin, kun se on lapsen edun mukaista eikä muilla tukimuodoilla ole vaikutusta. Hyvinvointialueen sosiaalityöntekijät vastaavat lastensuojelutoimenpiteiden tarpeen arvioinnista ja voivat sijoittaa lapsen väliaikaisesti sijaishuoltoon ns. kiireellisenä sijoituksena. Sijoitus vahvistetaan hallinto-oikeudessa. Lapsi voidaan tukitoimena sijoittaa sijaishuoltoon myös vapaaehtoisesti yhteisymmärryksessä huoltajien ja lapsen itsensä kanssa (jos hän on yli 12-vuotias).

Lapsi voidaan sijoittaa sijaishuoltoon joko yksityiskotiin (sukulaisen luokse, perhehoitoon tai ammatilliseen perhehoitoon) tai lastensuojelulaitokseen. Yleensä suositetaan perhehoitoa, mutta se ei ole aina sopivin sijoitusmuoto, ja lisäksi perhekodeista on pulaa. Hyvinvointialue ylläpitää omana toimintana neljää lastensuojeluyksikköä, joissa on yhteensä 20 paikkaa (Kustaala, jossa on kaksi eri yksikköä, sekä Mäntykoti). Kustaalassa on yhteensä 13 paikkaa ja Mäntykodissa 7 paikkaa. Aluehallituksen päätöksen 15.12.2023 (§ 332) mukaisesti on perustettu yksikkö, joka voi tarjota tehostettuja avohuollon tukipalveluja lastensuojelun asiakkaille, ja mahdollisuuksia perustaa oma ruotsinkielinen lastensuojeluyksikkö ensisijaisesti hyvinvointialueen pohjoisosiin selvitetään. Lisäksi laaditaan kokonaisselvitys omien lastensuojeluyksikköjen tulevasta tarpeesta molempien kieliryhmien osalta paikkamäärän, maantieteellisen sijainnin ja sisällön suhteen.

Viimeisimmän seurannan ajankohtana hyvinvointialueella oli 228 sijaishuollossa olevaa lasta. 128 lasta eli 56 % oli sijoitettu perhehoitoon, tavoitteena on osuuden kasvattaminen n. 70 %:iin. Sadasta lastensuojelulaitokseen sijoitetusta lapsesta 16 % oli sijoitettu omiin yksikköihin ja 84 % ostettuihin laitospaikkoihin. 44 % (37 kpl) ostetuista paikoista oli hyvinvointialueen ulkopuolella. Samalla Pohjanmaan yksityisiin lastensuojeluyksikköihin oli sijoitettuna 69 lasta ja nuorta, joiden kotikunta oli hyvinvointialueen ulkopuolella.

Hyvinvointialueen strategian ja tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaan ehkäisevään työhön, varhaiseen tukeen sekä avoimiin ja puoliavoimiin hoito- ja palvelumuotoihin tulee painostaa voimakkaasti. Sijaishuoltoon sijoitettaessa ensisijainen vaihtoehto on perhehoito. Sijaishuoltoon sijoitettavilla lapsilla, jotka eivät sovellu perhehoitoon, on monenlaisia tarpeita, jotka tulee täyttää eri tavoin. Sijoitetuille lapsille ja nuorille on useimmiten eduksi, että heidät sijoitetaan lähelle aikaisempaa arkeaan, ja järjestäjän näkökulmasta on tärkeää, että hyvinvointialueella on riittävästi omia lastensuojeluyksikköjä ja omaa osaamista. Ostopalveluja tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin, sekä

hyvinvointialueelta että sen ulkopuolelta. Joidenkin lasten ja nuorten täytyy päästä kauemmaksi arkiympäristöstään. Muualta maasta tulevien, Pohjanmaan yksityisiin lastensuojeluyksikköihin sijoitettujen lasten osuus aiheuttaa jossain määrin haasteita oheispalvelujen, lähinnä psykiatristen palvelujen järjestämiselle, mutta se ei ole hyvinvointialueen päätösvaltaan kuuluva asia.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdotetaan, että aluehallitus päättää antaa valtuustoaloitteen vastauksen selvityksenä aluevaltuustolle. Hallitus esittää valtuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että hyvinvointialuejohtaja Marina Kinnunen toimi asian esittelijänä, koska varsinainen esittelijä oli estynyt.

Jakelu